

Ideální král. Ten ideální je král.

Generace, která už nic neobdivuje.

Hlava, jež všemu porozumí... a pak zemře.

Velký plán z bázně...

Přechody jsou nevyzpytatelné...

Každodenní otázka: proč se skládám ze sebe?

V logice vedou (právě) souvztažnosti k ničemu, k nicotě.

Zrození: úvod k pověřivosti.

Nemoci prokazatelně *mimolidského* původu sídlí v člověku...

Necitelnost přírody... (Fahrenheit, Celsius atd....)

HEREC

Herec vystupuje v pohádkové hře, kde představuje zlého čaroděje... navlečou mu ovčí kůži a pár těsných bot, které mu svírají nohy... *vidět to není... náramně rád hraje pro děti, nejvděčnější*

publikum... Tři stovky dětí jeho příchod přirozeně vyleká, protože všechny jejich sympatie jsou na straně mladé dvojice, kterou čaroděj proměnil, zaklel do zvířecí podoby (plazů-savců)... Nejraději by se teď dívaly jenom na mladý pár a na nic jiného, ale pak by ta hra nebyla k ničemu, a přitom právě o to jde, o dobrou hru, o dobrou pohádkovou hru... k opravdu dobré pohádkové hře (hře) patří zlá (zlovolná) neprůhledná postava, která má za úkol (usiluje) zničit či aspoň zesměšnit to, co je dobré a průhledné. Když se opona podruhé zvedá (a hra pokračuje), nejsou už děti k udržení, vyskakují ze sedadel a vrhají se na jeviště, jako by jich nebylo tři sta, ale tři tisíce, jako by jich byl milion... a ačkoliv herec v roli čaroděje pod maskou čaroděje pláče a snažně je prosí, aby ho přestaly tlouct a kopat, děti si nedají říct a tak dlouho na něj útočí (tvrdými ostrými předměty, nůžkami i noži) a tak dlouho po něm dupou, dokud se ani nehne, dokud není mrtev... když ostatní herci, kteří čekali v zákulisí na svůj výstup a nemají potuchy o tragédii odehrávající se v této pohádkové hře, přiběhnou a zjistí, že čaroděj, jejich nejlepší spoluhráč, byl herec v roli čaroděje, vypuknou děti, které ho zabily, v tak nestvůrně hurónský smích, že v něm všichni přijdou o rozum...

V přírodě představuje příroda smrt v budoucnu.

Přirozené, mechanické prvky přírody.

Umění: život jako potupa.

Náboženství *skrže* nekonečno, ovšem... jakmile věky vyhasnou, pohasnou i náboženství...

Distance je ze všeho nejkratší.

Pusto v člověku, pusto kolem něho, pusto...

Kde se v nás tolik ze světa obrací vniveč.

Poetické dny, přičící se přírodě.

ZÁPISNÍK

13. Déšť dodává všemu zádumčivosti. Nad tisíc metrů leží sníh, je zima, nevytopeno, ale tak jak tak je ve věži líp... pes vyl, neustále řinčel řetězem, nedokážu přivyknout jeho tvrdošíjnému varování; jako by někdo přešel zed' a byl už dole u jablek.

14. Sadařští dělníci kopou jámu, dva metry hlubokou, dva metry dlouhou, osmdesát centimetrů šířkou... 15. Pes pokousal dítě... 17. Strýc prosadil, aby rodiče byli pohřbeni. Čteme si, *nečteme si*... Pes nechce poslouchat. 18. Těm dvěma nerozumím, nechápu ani strýce, ani internistu... 19. Já,

Walter? Bez přestání pozoruje bratr bratra... 21. Nelze předčítat, když je okno zavřené. Pár kroků k oknu: *nic*... ale to volali rodiče... Duchovní podstata našich rodičů... 23. Mé nepovedené jaro... Navštívil cirkusáky, bavil se s nimi, mluvili o svých nemanželských dětech, na otevřeném ohništi pekli kukuřici... *poslého leoparda*... Děti dostaly naše jablka, cvičitel vepřové sádlo na ránu... v maringotce deset lidí pohroužených v hlubokém spánku... CIRKUSOVÁ ZIMOVĚŠTĚ – název novely. 24. Někdo, zřejmě nějaký úředník, se po mně ptá, jsem-li zapsán na univerzitě, a bratr odpovídá „Samozřejmě...“ 26. Strach z nože Filipíny Welserové... 27. Plakat ho naučilo prase... (našeho strýce). 28. Teď už vím, že existuje člověk, který skutečně sní o *životním postavení* dělníka v cihelně... Odpoledne se mi náhle vynořil obraz, jak bratra a mě vezou na saních do kostela a jak voláme na kočího, aby jel *dvakrát rychleji než posledně*. 29. Já: uříznutý ocas jako symbol věrnosti? On: a čí není... Už mě nic nezajímá, protože vím, co je to zájem, a já už *žádný nemám*... Je v devatenácti možné to, co jde jedině v osmdesáti? Když každý den, třebaš pokaždé jinak, je přece stejně, stejně dlouhý... 30. Naš život ukončený v Panské ulici číslo 6, naše dvě v Panské ulici číslo 6 ukončené, zprerhané existence... 4. Proč rodiče? Děti... Včera rovnou dva záchvaty za sebou. Rodičům děti patrně nic neříkají, děti rodičům také nic. 5. Primitiv-

ní nesmrtelnost, jaká jiná...? Anebo: jít světem jako kus ledu... 6. Otrávil psa. Průvodčí ve vlaku s Montaignovým mozkiem? 7. *Tvůj* důvtip, který triumfuje *tam*. 12. Co je to za vztah, v němž pes je *psem našeho strýce*? Dark night, that from the eye his function takes... 13. Bratr musí věčně kazit hru. 17. Smrt se *mi* prostě zakousne *do duše* a nechá *mě* ležet. Dole v lese, cestou domů od internisty, pokaždé čekám, že budu zavolán; vím, že mě zavolá něco zlého. Neklást otázky.

Dopis Hollhofovi

Vážený pane, Váš dotaz nemohu nechat bez odpovědi: viděl jsem nepořádek ve věži, kterou nám strýc dal k dispozici, nahlížel jsem do černé kuchyně, zatímco jsem civěl na pootevřené dveře internistovy ordinace... do věže, kde v chaotických poměrech mezi horami knih a beznadějí živořil pár k sobě *až do smrti* připoutaných, vědami a sny pokřivených, rodiči opuštěných bratří... *Tohoto* našeho posledního společného odpoledne jsem měl pocit, že mi můj Walter nedůvěřuje... Především dne se po hlavě zřítíl ze své židle u věžního okna a dvě hodiny zůstal v bezvědomí... Ještě v noci jsme se pak dohodli, že nepůjdeme za internistou v úterý, jak plánováno, nýbrž už v pátek, tedy hned příští den... Časem jsem si povšiml, že Walter je skutečně *na smrt klidný*... Ten smrtelný klid mne děsil...

a potom internistovi za dveřmi ordinace zřejmě upadl stetoskop... Vyšetřením se stejně jako za uplynulých sedmadvacet návštěv (za dobu našeho pobytu ve věži) nezjistilo (podle internisty) „nic znepokojujícího“... *Tohoto* odpoledne náš strýc dopravil do věže vlastním vozem... když odjel, Walter ulehl a já, protože jsem to ve věži už nemohl vydržet, šel hned do sadu za cirkusáky... Za hodinu jsem se vrátil (abych připravil večeri) a našel pak Waltra, kterého jsem dlouho hledal, s roztráštěnou hlavou ležet přímo *pod sebou, pod otevřeným věžním oknem*; teprve ve dvě hodiny s půlnoci jsem přiběhl do protějšího statku, abych oznámil, co se stalo...

Dopis Hollhofovi

Vážený pane, bratr je už druhý týden objektem dohadů v ústavu soudního lékařství. Dva ze tří innsbruckých prosektorů (nikoli H.) mají mrtvolu poté, co byla už vydána, ještě jednou prohlédnout, překontrolovat...

Nehoda je vyloučena, záchvat rovněž...

Kdybyste mi mohl laskavě přenechat hodinky, které Vám otec daroval tuším v Mantově...

Co se mě týče, do Merana přijet nemohu.

Dopis Hollhofovi

Vážený pane, jedná se, teď už i oficiálně, o sebevraždu; včera jsem našel jeden z Waltrových zá-

pisníků s krátkou poznámkou na toto téma; mám v úmyslu přenechat Vám k Vaším účelům rovněž tento zápisník i sešity, které si bratr psal od svých třinácti let až do posledka. Ve věži se zdržím už jen krátce.

Dopis Hollhofovi

Vážený pane, bratrův pohřeb se podařilo přece jen prosadit proti vůli innsbruckých církevních úřadů; konal se 29. ve čtyři hodiny ráno; přítomen nebyl nikdo kromě strýce, jakési mně neznámé dámy, která se označila za otcovu blízkou přítelkyni, a pohřebních zřízenců... nikdo z duchovenstva. Strýc mě neprodleně odvezl do Aldransu, kde vlastní velký díl lesa a myslivnu postavenou teprve letos v létě a kde bych mu, jak se domnívám, mohl být užitečný. Stačí, když na adresu napíšete jen „Myslivna v Aldransu“, jinak nic.

V Aldransu

Navečer sestupuje dolů dřevorubec, zprvu jsem si myslel, že je to zvíře... pak se mi ozřejmilo, že je to zvíře, které je člověkem, a ten člověk, který je dřevorubcem, se přede mnou skrývá, *jako by byl zvíře*... sám jsem se skrýl, pozoroval ho a na-

slouchal: udělá tři čtyři kroky nalevo, pak napravo, já ale nevidím nic než jeho stín jednou *nahore*, jednou *dole*; když skočí, skočím taky, když vykoukne za stromem, už jsem ucukl hlavou...

Co je to za lidi (ta slečna), co bydlí ve statku?, ptají se ti, co ve statku nebydlí, a ti, co ve statku bydlí a procházejí se lesem v kamaších (!), se ptají sami sebe: co je to za *lidi*, co *nebydlí* ve statku? Ti prvně jmenovaní potkávají ty druhé vždycky za hřbitovem a nevědí, jak se mají pozdravit, *zda* se mají pozdravit, protože každý pozdrav jim připadá k smíchu... jako by ti, kdo ve statku bydlí, a ti, kdo ve statku nebydlí, byli každý z jiné planety... ten, kdo nosí kamaše, a ten, kdo nenosí kamaše, si uzurpuje právo žít ve světě tomu druhému naprosto cizím, být jiné duchovní podstaty... být dál za pouhou existencí... tato odpoledne jsou pro ty, kteří se jimi ztěžka vlečou den co den, jedním z největších omylů jich všech.

V podstatě existuje pouze to, co nás trýznilo a trýzní, pouze to, co nás ustavičně trýzní, (pro nás) existuje; co nás svedlo, kdo nás svedl... všechno ostatní, všichni ostatní pro nás nikdy neexistovali... ani ten, kdo by mě byť jedinkrát trýznil a svedl... Čím větší je trýzeň, kterou mi přivodil, tím větší je atd.... Matka nám způsobila naši největší

trýzeň, největší svá muka, nic než nepřetržitá muka i v těch malých a nejnepatrnějších maličkos-tech... přesně předem propočtená muka (která ona sama přesně předem propočítla)...

V Schladmingeru až nahoru k modřínům, až tam, kde končí stromy; houf srnek pod lavinou; hned jsem si připomenul hrůzný hrmot po půlnoci.

Waltrův stín, který mi objasňuje rychlost, jakou se vytrácí jeho podoba, jeho tvář zvolna *uplývající*... jeho tělo, existující už jen jako klopotné, trýznivé *pokusy o pohyb* (Walter)... Přichází do věže a vrhá se ihned k oknu... jeho podoba se proměňuje v další a další, on ale už s žádnou z těchto podob nesouzní... Neexistuje ale žádná první ani žádná poslední podoba bratra... žádný bratr... Walter *jest*. Kdes to už slyšel? Promýšlel? Že existují statisíce, miliony, miliardy podob... že přece smrt nic nezpřetrhá... Můj *nynější* vztah k Waltrovi: nastokrát si vysvléká kabát, nastokrát vchází do černé kuchyně, leží na slamníku... děsí se augsburského nože... nastokrát... ale on nastokrát, a *vy navěky*... V Aldransu souvisí všechno s Waltrem.

Slovo vrány a skřek vran a vraní let střemhlav a havraní čern, to je všechno, co vnímáš... Slovo vrány značí minulé a budoucí, přítomné roční

doby... Slovo vrány, jakož i střemhlavý let vran atd. vše umožňuje, znemožňuje atd.... Celé dny slovo vrány (i ve spánku, vlastně polospánku) všechno ničí, všechno hubí, všechno *kolem tebe* vymazává.

Pohřební průvod: za rakví jde kněz, za rakví (za nebožtíkem) jde sestra nebožtíka, žena nebožtíka, děti nebožtíka, *vzdálení* příbuzní nebožtíka, o němž *soudí*, že leží v rakvi, a nakonec hudba.

Rok, který jsme strávili ve Folkestone a měsíc co měsíc navštěvovali Londýn, byl náš nejkrásnější rok vůbec, jak se teď ukazuje; studium *vyšší nejasnosti*...

Aldrans, 7. XI.

Milý strýčku, když jsi mě zavezl do Aldransu a zas tak překotně ujel, trvalo mi čtyři dny, než jsem si zvykl sám na sebe, na sebe, jaký jsem, na sebe, jaký jsem teď bez Waltra, jaký jsem byl bez Waltra odjakživa; jen jsem si vždycky myslel, že jsem sám, sám jsem nikdy nebyl... teprve teď jsem skutečně sám...

Dům se dá odshora dolů dobře vytápět, což je zvláštní, uvážíme-li, že je postavený sotva před pár měsíci; dělám si všechno sám; díky fyzické práci se *prostě* navracím sám k sobě, mé myšlenky mi náhle rozumějí... Mé jídlo, mé ošacení, to všech-

no je na mně... Tví lidé jsou spolehliví, ale vyhýbají se mi, přece jen teď na mně vidí něco, z čeho mají strach. Patrně mi teď něco vyčítají... všichni jsou dobří, pozorují je při práci, při jídle, při zábavě a především si všímám jejich poměru k Tobě, jejich pánovi, který je prý v poslední době jen zřídka navštěvuje; myslím, že je to dobrý vztah.

Poslyš: Tvůj nejstarší a nejmladší dřevorubec spolu spí, a to nejen v noci... *není to proti přírodě* (ano, tak jako se přirozenost přičí přírodě), ne, ale protože jsou v ložnici i další, domnívám se, že bys měl toho starého přece jen přeradit nahoru k modřínům...

Karty mě rozptylují, ty četné rozmanité možnosti karetní hry, nejkrásnější lidské hry, dopřávají mi klidu, třebaš by byl natrvalo nebezpečný.

Všechny mé propočty o pokácených stromech souhlasí... Nové zaměstnání mě těší... Únava, s níž padnu do postele stejně jako ostatní už v osm, v půl deváté, je jiná než únava mých posledních let... Hollhof o nás projevuje nadále zájem, píšu mu ale sotvaco užitečného, a ř to pouze z povinnosti, protože byl otcovým přítelem...

V myslivně je ticho, až to nahání hrůzu. Dotsud dalek toho, abych studoval *přírodu* pro mě *novou*, znovu teď odkrývám dávno zapomenuté objevy dětství (např. geometrii krystalů)... Z četby mi schází Bergonziho kniha „O prahornině“; láká mě Seume, mám chuť přečíst si „Bílou vel-

rybu“, Descarta... Až se sem nahoru vypravíš, vezmi s sebou dvě bedny piva, litr petroleje a visací zámek na kůlnu.

Vědomí, že nejsi nic než fragmenty, že krátká, delší i sebedelší období nejsou nic než fragmenty... že trvání měst a zemí není nic než fragmenty... a země je fragment... a *celý vývoj* je fragment... dokonalost není... že fragmenty vznikaly a vznikají... není cesty, jen příchody... že vědomí mizí s koncem... že následně bez tebe je všechno ničím, a že tedy nic neexistuje...

Lidé, kteří umírají a neznají svou nemoc, své smrtelné nemoci... Waltrova nemoc, matčina nemoc... záhada obestírající naši „tyrolskou epilepsii“... smrtelného ochorení si nikdo není vědom... život by byl jinak k nesnesení, neexistovala by ani žádná *Oenothera Lamarckiana*.

... všechno je otázkou co nejkratší doby, nikoli temperamentu... v tom, že si dokážu vzpomenout, jsem ztroskotat, v tom jsem ztroskotat tehdy jako dnes.

Grandissimi fiumi corron sotto terra

Pokoj v Panské ulici, kde byly rozvěšeny divadelní kostýmy: Pantalone, Kolombína... Naše tragédie, *veselohry, činohry*... bavorsko-italské prove-

nience... jak rád bych pobýval na půdě mezi kos-
tými, ale mám zakázáno vkročit do „našeho“
domu... Strýc ho „z dobrých důvodů“ neodkou-
pil v dražbě...

Jako by jen dřevorubci měli právo na krajinu...
a já nemám žádné právo... Kdybych jim řekl, že
hož nejsem naprosto schopen... *copak nemám
ani to nejmenší právo?*

... co když je *sám od sebe* opustím...

Otec, stejně nešťastný jako matka, nešťastný je-
nom kvůli matce; kvůli matce pak i rodina...
když ještě bylo Merano hlavním městem, mohl
bych říci... obchod, akademické tituly, jisté svě-
tské církevní důstojenství... ve styku s lidmi *štěd-
ře velkoinkvizitorské*... kočáry, jezdecké koně, lo-
vy s primasem Germaniae... v létě se u nás doma
střídala spousta umělců, kterými jsme pohrda-
li... *Chudáci umělci* (otec)... Výstřelky, rozchod
s církví, válka... ve spojitosti s generací dědů
jména jako Cattaro, Solferino, Pontebba, Benát-
ky, Riva, Monte Cimone... Otec často používal
slovo Londýn; Paříž nenáviděl... „Neštěstí, do
něhož jsme *byli* uvrženi“ (otec).

Všechno to se smršlo na pár sentencí na ná-
hrobcích wiltenského hřbitova.

La vita bene spesa lunga è

Aldrans, 18. XI.

Milý strýčku, dnes jsem obdržel účet od internis-
ty na pětáctýřicet tisíc šilinků, o jehož přezkou-
mání a následné uhrazení z Flirschova konta tě
snažně žádám... jakož i o sdělení jména dámy,
která se zúčastnila Waltrova pohřbu a již, jak
tvrdíš, znáš ještě z Padovy...

Za docela všedních dnů dával otec zapřahat... jíz-
da v landauru upraveném na zimu přes zamrzlé
Achenské jezero... koně se na ledu mohli stěží za-
přít... často se probouzím a v uších mi hodiny zní
klapot jejich zpočátku bezmocných, pak najed-
nou o závod uhánějících těžkých podkov...

„Kdo už si může dovolit kuchařku, domovníka
i zahradníka a k tomu ženu dvaadvacet let ne-
mocnou...“ (Lugger).

Sejdu potajmu ze světa, to jsem si říkal už v nej-
ranějším dětství... zůstal jsem sám, všemi opuš-
těný.

Bez Waltra bych se byl mohl vyvíjet docela jiným
směrem... Neplatí to, jsem-li *tam*, neplatí to ani,
jsem-li *tu*... Jakmile se překročí (neviditelná)

hranice, je vždycky všechno ztraceno... Neboť
pak přece jen zaujímám stanovisko...

Dopis panu L. T., Rum

Vážený pane, ve Vašem vlastnictví pocházejícím z naší pozůstalosti v innsbrucké Panské ulici č. 6 se nachází i několikero klavírních výtahů mého zesnulého bratra Waltra, některé, pokud vím, podepsané Michaelem Haydnem, především Mozartův „Titus“, jehož si cením nejvíce; a také exemplář „Zaidy“. Mám prvořadý zájem získat zpět naše Hofhaymerovo vydání a prosím Vás o sdělení, na jakém podkladě by bylo možno s Vámi jednat o uvedených i dalších kusech z bratrovy sbírky, jež Vám byla předána okresním soudem...

Na zpáteční cestě do myslivny mi přichází na mysl, jak je dobře, když už člověk nemá vůbec žádná práva... s touto myšlenkou chodím delší dobu v kruhu. Všichni na mě hledí jako na pytláka z minulého týdne; jako děti jsme se nejvíc děsili člověka, o němž se říkalo, že je pytlák.

Konečně, říkáš si, konečně - hned poté (po dvou hodinách *naproste* opuštěnosti): klečícího oslovit nesmíš... a jdeš dál...

Aldrans, 27. XI.

Milý strýčku, O. odešel ve čtyři hodiny k modřínům, ani se nezdráhal, neví, proč jsi ho přeložil... mladý to nechápe... jeho poranění, bolák, hnisá a denně se otevírá, protože práce se dřevem je teď tak namáhavá... Včera jsme museli provést sami větší opravu na váze... potok je zamrzlý, a tak se dostanu ke krmelci přímo kolem elektrárny: dvě, stále tytéž laně... Náš proces u innsbruckého soudu pro mladistvé má být nadále veden pouze proti mně, ale řízení nezačne dřív než na jaře...

V Hallu prý jistá žena vypověděla před soudem, že je s námi v příbuzenském poměru, a do protokolu o nás udala ještě další výmysly.

Jako dítě jsem během jediného dne dovlekl tři tucty zmrzlých srnek do úžlabiny, přikryl je chvojím... s pláčem a prokřehlý si lehl k mrtvým zvířecím tělům, ale nezmrzl jsem...

Rána, kterou starý dřevorubec způsobil mladému, mladíka vždycky „nejstrašlivěji“ zabolí, když se mu starý zjeví *ve skutečnosti*, když se mu zjeví v mozku, v dokořán otevřené předsíni jeho mozku.

Potok je zamrzlý, jaro je to tam, léto je to tam, zima je ta tam, lidé, zvířata, pocity, všecko... vyřčené slovo, které svět jednoduše uzamkne.

Otvíráš jedny dveře, druhé, třetí, čtvrté, páté, všechny za sebou opět zavřeš a běžíš dál (Waltrava utkvělá představa)... otvíráš stále víc a víc dveří, které za tebou pokaždé *zapadnou* a pokaždé tě rozmáčknou...

Batteranno il grano

Před odbočkou do města dřepí dřevorubec, který tu opilý usnul na stole, odkud se odváží mléko... troufl si tedy sejít dolů z modřínového háje... vedu ho znovu nahoru na půl cesty k modřínům... Říká, že z něho vláčení klád udělalo mrzáka.

Dlouhotrvající pohled na mrtvé vrány za mým oknem.

Vyděsila tě vymrštěná větev... celý den to pak bolí na *tom* místě, které je pro tebe smrtelné.

„Tyrolský zpravodaj“ píše: „... loni v zimě spáchali sebevraždu... z vážené rodiny... byli převezeni... věřitelé... nestřídmost... luxus... *bystří* synové... jeden zahynul na epilepsii, kterou měla jeho matka...“ atd., „... druhý byl zapsán na přírodovědná studia na univerzitě...“ (a je do sud).

Hory jsou nepřátelské lidem; krutost, s níž je velehory deptají... všechny ty *metody hrůzy*, jimiž skála vrostla do lidského mozku.

Nezískáš alibi, když se zakuklíš jako oni, navlečeš si jejich plášť, kalhoty, nasadíš si klobouk... palčáky, helmu... osvojíš si jejich chůzi... stejně tě natrvalo zapletou do rozporů...

Rok co rok se někdo utopí v potoce a holínky mu čouhají z vody.

Vyhořelý, zmrzlý, s hlavou přibitou k nebi, odsouzen k chůzi...

„Ach,“ říká slečna, „co kdybychom si zašli na skok na hřbitov jako minulé úterý... k hrobům strýčkovy rodiny?“... Projdeme branou, zabočíme doleva ke hrobům a ona praví: „Odkáživa jsem chodila ráda na hřbitov.“ S babičkou navštěvovaly všechny „dosažitelné“ hřbitovy... Babička byla herečka, žena výzkumníka a lovcé divoké zvěře v Africe... Ani slovo nepadne po celé dvě hodiny, které trávíme na hřbitově pročitáním jmen na hrobech... pak, když už jsme na cestě ke statku, pronese: „Kdybych tu tak skonala, jen si představte, kdybych tu tak skonala...“ Tedy, kdyby měla *skonat* osm set kilometrů od domova...

Dopis panu L. T., Rum

Váš dopis zničil mé nejkrásnější naděje; ježto jste jedním z těch strašných, krutých milovníků starých hudebních rukopisů, jsou pro mne „díla v každém ohledu nenahraditelná“ s konečnou platností ztracena.

Nechodím už jinam než na hřbitov; buď bez knihy, nebo s knihou v ruce... Myslím na *hluboký význam hřbitovů* a *světa za hřbitovní zdí*; na nespočet nebožtíků... na dívčí nemoci na márách... na mrtvé chlapce, muže, oběti leukémie... na dotek černých rtů promodralého hochy v ložnici našeho sadaře... na rozruch, který vzbudila mrtvola zesnulého hrobníka, když vypadla z proskleného pohřebního auta... na to, jak se povrchní floskule náhle vsáknou a vyschnou... na hřbitov, kde i Walter jako dítě rád pobýval... jak na hřbitově bzučely včely, jak v ovzduší márnice na sebe narážely mouchy... na pramen ustavičně proudící a na věnce neustále vadnoucí...

S cizincem jsem stoupal kus cesty k modřínům; jako by mě vylákal do nové, *tajuplné* pasti: společenství jeho a *mé* tváře směřující vzhůru... nenadálý hlas, který se nehodil do těla... a představa, že muž na sobě pod ovčím kožichem už nic nemá...

... lidé většinou touží po náhlé, překvapivé, *pro ně* překvapivé bezbolestné smrti... s níž všechna nezřízenost skončí...

Ty, jenž jsi poníženy, co učiníš umíraje...

Po mrtvých zbyde často jen štiplavý, důvěrně známý pach moči... zápach moči mužů v myslivně mi připomíná jisté nebožtíky z dětství... a současně krajinu, kterou to vyvolává... strmé srázy, za noci zohyzené dravčími pařáty fénu.

Cestáře našli mrtvého na silnici... přinesli ho do předsíně a pak ho položili na postel; pomáhám ho vysvléct, umýt a znovu obléct... velká loutka v šatech z kůže... kožené holínky ve svitu svěček... cestářova skelná tvář... u jeho úmrtního lůžka pijeme, já a oba dřevorubci, *jeho* kořalku; vypiju dvě skleničky, pak si všimnu krve vytékající mu z levého ucha... Mrtvola dlouho nevychladá; ke kořalce přikusujeme kousky špeku; venku za dveřmi se ptá farář, zda je cestář už *omytý*; odpovídám: „Ano, cestář je omytý, *my* jsme ho omyli...“ - „V pořádku,“ říká farář a vchází dovnitř; dva prokřehlí ministranti spínají cestářovy dlaně.

Bez přestání jsem lákán do vzpomínky, do vzpomínky vzpomínky.

Zápach, chůze; pomalu se stává outsidersem... mladý dřevorubec, který *bude* vbrzku starým dřevorubcem... dřevorubci, podědění po generacích zběhlých v počtech... prý se mu najednou „vrazila horkost do nohy“... Zranění se nehojí; Aldrans je na hony daleko lékařské vědě; otrava krve bez sebemenšího doktorského umu... ale každý, kdo si troufne, může říznout do masa a nechat téct krev... chodec procházející Aldransem nevidí dřevorubce, jenom *svršky* dřevorubců, *helmy* dřevorubců, *palčáky* dřevorubců, *šlépěje* dřevorubců...

V polospánku jsem viděl sadařské dělníky, jak přenášejí Waltra („toho krásného mrtvého“ [L.]) do protějšího statku, jak si pod jabloněmi nadhazují mrtvolu na ramena... u plotu klečeli cirkusáři...

Jdu vpředu, snažím se rozhrnovat před slečnou křoviska v lese... je celá poškrábaná... táhne mě za rukáv z mláží a postrkuje do smrčiny... Chci za ní, ale ona přede mnou kličkuje... *Já* se skrývám, *ona* se schovává... *Já* ji volám, *ona* se neozývá, *ona* volá, *já* se neozvu... Na statku mi ukazuje svůj pokojík... v celém velkém domě teplo... přemýšlím o tom, jak byla vychována... o minulosti statku, pachu statku, zápachu koní, stejném pachu jablek jako ve věži... posměšně mi

vyká; v předsíni říká otcí: „Poranil si (já) v mláží koleno“, bojí se vyslovit „park na tureckých šancích“... říká, že „v parku na tureckých šancích vyrostla“. Ustavičně říká: „škoda dopoledne... škoda odpoledne... škoda načatého večera...“ V předsíni jednou prohlásí: „Dav *neuvěřitelně* ohlupuje...“ – „Jaký *byl* váš bratr?“ opakuje dvakrát, „vaše *ubohá* matka“ třikrát; *v přírodě je jí dlouhá chvíle*.

I z mých svršků se začíná zvolna linout onen charakteristický pach Aldransu, stejně tak z mých bot atd.... Nejnápadnější cizorodý element jsem zde v Aldransu kromě sebe *já sám*; není na mně poznat, *kdo* jsem, *co* jsem, *jaký* jsem... *já* na nikom nepoznám, *jaký* je... pouze z čeho se skládá... Jaké možnosti náhle otevírá slovo jako *Konstantinopol*, které jsem vmluvil několika lidem, co ho dosud neslyšeli, stejně jako slovo *Afghánistán*, slovo *monomanie*, slovo *afázie*, slovo *plastidom*... Dřevorubcům říkám ještě *Bospor*, a oni se bojí.

Prockerhof, Prandhof, Gaßlhof, Starkenhof, Taxerhof... Sistrans, Ampaß, Ampaß, Sistrans... a po každé zpátky do Aldransu připravit večeri.

Dopis Hollhofovi

Vážený pane, Váš spisek ve mně probudil přání, abych se od Vás mohl i nadále nadít takových

pojednání; jak jste připadl na *Reflexivitu mozku*? Ve Vašich myšlenkách není nejmenší stopa bezradnosti, což mě zprvu vedlo k tomu, jak si můžete domyslit, abych *v úleku kapituloval*...

Setkání s Hollhofem bych snést nedokázal... Muset poslouchat, co ví o našem otci... a strpět ublížení, které by to vyvolalo, bez možnosti útěku... *odhalení, která si dovedu představit*...

Den Waltrových narozenin strávený bez sebemenšího pomýšlení na Waltra... za Waltrova života: týdny trvající přípravy, dozvuky jeho narozenin.

Poznámka k anatomii: včera jsem *si* ve snu zabil jakýsi objekt, byl to střídavě vepř i člověk... jako vepř (objekt) mi utekl do sadu... dohonil jsem ho a za uši přitáhl zpět, dovlekl ho na porážku... sad (v Amrasu) byl samá krev... Po posledním kvilu, který objekt (jako vepř) vydal, se vmžiku (jako člověk) zklidnil; celou noc hučí vzdutá řeka... Důvod: dvaadvacátého se tu konala zabijačka.

S Waltrem na koňském povozu (v zimě na *sáních* tažených koňmi) ráno v pět hodin z aldranského statku s čerstvým mlékem dolů do Ransu; zpátky s krméním pro prasata a pak: *snídaně venku u bohatě prostřeného stolu*... první jitřní pohled na Hafelekar...

Nesmyslná představa Štědrého dne bez rodičů a bratra, bez Waltra, který předčítá štedrovečerní příběh z bible, bez *nás*... Dopis z tyrolského Schwazu, který mě vyzývá, abych zaplatil osmnáct tisíc šilinků, jež otec dluží tamějšímu koňskému handlíři (a výrobci cementu).

Smrt, vystupující v tolika podobách, až člověka mrazí, smrt, která mu činí všeliké návrhy... smrt stoupající vzhůru od nádraží, blížící se od Wiltenu, sestupující od modřínového háje, přicházející ze vzduchu, usazená v myslivně...

Smrt v trvalém vztahu s určitým, ke mně se vztahujícím číslem... *s tíhou okamžiku*.

Jelikož se nic neděje... nepřetržité dotyky, osahávání dávno ustydých těl, dávno ustydých mozků, vyhaslých nervových center, ustrnulých kakofoonií těl.

Hory, překážky, původci ničivých desetiletí... tvé čekatelství na sebevraždu, které tě setrvale ignoruje.

Studium a rozvíjení většiny Waltrových myšlenek, jež jsou i tvými myšlenkami; trestuhodnost našich depresí...

Navečer procházím Aldransem... nikde živá duše... volám, nikdo mě neslyší... ze strachu rozprávím s ozvěnou, kterou probouzím... takto, s hlasem, jenž mi náleží a jež nikdo neslyší, nezbuzuje nic důvěru.

Stams, 21. XII.

Naši existenci nepochybně určila tato tyrolská krajina a atmosféra, zhoubně působící na všechny citlivější, vznětlivé systémy nervové i mozkové... My, kteří jsme neustále *cítili* sami sebe a sami sebe se hrozili, stali jsme se produkty života nebezpečné inhalace tyrolského vodíku... postupně jsme vymírali jako potomci těch, jejichž tělesné svazky byly odsouzeny k záhubě... Byli jsme usilovně a setrvale klamáni, aniž bychom něco věděli o vlivu chladné přírody na tělesné orgány... ovlivňovaly nás jen vlivy povětří, změny počasí, vzestup a pokles teplot... oběti nepřetržitých incizí, incitací, iritabilit, tisícileté nezdravé termiky, nejnespolehlivějšího rtuťového sloupce v Evropě.

Jako děti rozsedlin a skal, přírodní to pornografie, jsme žili výlučně ve světě předvídaté, věštecké chemie Tyrolských Alp, každý z nás proutkař neštěstí, měřič vlhkosti a indikátor zdraví mezi Hafelekarem a Patscherkofelem...

... jako děti jsme žili v neustálých obavách z mrtvice, v hrůzyplném očekávání zemětřese-

ní, zřícení domů a vztekliny, ve věčném strachu, že budeme zavražděni nebo přejeti... Pouze pod ochranou silné přirozené zapomnětlivosti, která u nás v dětství nabyla značných rozměrů, jsme se odvažovali pod stromy, arkýře a střechy... Nikdy jsme se nevydali s ostatními do hor, na skalní stěny, ledovce a vrcholy... v obavách, že se zřítíme, že jistojistě umrzeme.

Cítili jsme bolest pokaždé, když jsme museli vyjít sami ze sebe, z rodného domu... bylo to způsobeno strachem z poranění... Pravdou je, že jsme se co živi vždycky jenom báli, přímo nezřízený strach v nás probudili rodiče... ten strach se během doby v důsledku smrtelné nemoci matky, smrtelné nemoci Waltra, jen dál prohluboval a zachvacoval, zejména co se týče Waltra, mne, mé existence jím přímo vyvolané, další oblasti naší přirozenosti tělesné a následně pak i duchovní, jež byly u nás dvou tak odlišné... časem se nás zmocňovala úzkost otvírat knihy, spisy i dopisy, vcházet do ponurých, nevětraných chrámů filozofií, zmocňoval se nás strach z nestvůrných dynalogií katedrál... strach z padacích dveří ve filozofických chodbách, vědeckých mlýnech a pilách... Už od dětství nám otvírání dveří a oken působilo poruchy rovnováhy, bolesti hlavy a mdloby... tak tomu bylo často i později při obracení jediné stránky knihy... pro Waltra to znamenalo daleko větší muka... Už od naší první myšlenky uváděli nás ro-

diče do uzavřeného duchovního světa velehorského pokrevního křížení, na oltáře, které všude kolem nás vztyčovali, jsme obětovali své nejkrásnější vlohy... ovšem i rodiče byli produkty strašlivých tyrolských oxidací, *nevědomými, smrti žádostivými*, děsivými útroby horního údolí Innu, které během milionů let vzniklo jakoby pouze *pro ně* (a právě tak *pro nás*)... I oni museli trávit svůj život pročitáním tyrolského trestního zákoníku... byli tak připraveni o možnost, aby s veškerou ctností vědce, který není *předurčen ke smrtelné nemoci*, zevrubně prostudovali zemský povrch Tyrol, země, kde se zrodili a která je ničila věčným mrazem a žárem... i jim byla krása Tyrol nemožností... abychom se jí nakonec udusili, nezbyvalo než v ní žít, zhostit se zde vlastního života... kdybychom po sobě zanechali potomky, i oni by se v ní udusili... Záhy od všeho izolování, hledající útočiště, byli jsme celý život uzavřeni v hylozoismu, který nás ovládal; to přirozeně zákonitě zatemnilo a zkalilo, nejzhoubněji za studií, náš vztah k vnějšimu světu; mně ho kalí dodnes... Byli jsme, Walter a já, stále jen šáleni; v neutěšeném ovzduší, v patriarchálním, smrtícím, člověku nepřátelském galvanismu, vyvolaném proradnými výškami i hloubkami jeho *přírodní architektury*... Kolik svých talentů byli bychom mohli rozvinout k úžasné síle, kdybychom se nenarodili a nevyrostali právě v Tyrolích.

Dlouhý čas ve svém pokoji, v němž už nedokážu pociťovat sám sebe; na pozadí dřevorubců, kteří se nejprve opili, pak usnuli, mluvili ze spaní, volali jména žen, nástrojů, stromů, dětí, názvy částí oděvu a kůže, *snili sny plné uštěpačnosti*, jsem zde přemítal o labyrintické, o vědecké podstatě své vědy... myslil jsem na to, jak se ve vědě a z ní a ve mně tisíce a tisíce označení, *ohlušení*, neustále *pro sebe* proměňují, jak se z jedněch (často přímo zplanělých) ustavičně stávají další a další... nepřetržitá *Tradescantia*, *Bellevalia*, *Oenothera* a *Drosophila*... *Crepis capillaris*, *Epilobium*... *Colchicin*, *Datura stramonium*, *Citrus maximus*... polochromatidová translokace, kterou jsem dokázal... zpětná a letální mutace... a teď dál přibývá *Araucaria*, *Podocarpus*, *Ginkgo*, *Oxalis*, *Myrtillus* a *Calluna*, *Querceto-Fagetea*, *Betuleto-Pinetea*, *Alnetea glutinosae*... primární a sekundární typy... typy terciární... období nezálesněné tundry, vrcholný a pozdní glaciál, subboreál...

Dopis Nicolussimu, profesoru přírodních věd v Innsbrucku

Vážený pane profesore, naše neštěstí zřejmě přivodilo, a nutno říci způsobem co nejhrůznějším, můj definitivní rozchod s Innsbruckem, a tedy i s Vámi a Vaší vědou, pro mě nadále ztracenou. Mé myšlenky nejsou k ničemu, nejsou už myšlen-

kami, a právě tak mé pocity... Chmurné údobí dlouhých měsíců, které jsem poslušen předpisů strávil v posluchárnách, vystřídal náhle čas ještě daleko pochmurnější... Přestal jsem cokoli studovat, zcela vyveden z rovnováhy procházím lesem zmařených poznatků, smrtících opěrných bodů ducha, mrtvé je všechno, všechny knihy jsou mrtvé, dýchám už jen mrtvolný vzduch... Kolikrát, jak často jsem byl, neboť se v krajním lidském opanování, jehož jsem schopen, pozoruji náhle *sám v sobě*, usmrcen, připraven o život... Děkuji Vám za to, že jste mé myšlení chlácholil způsobem leckdy neomaleným... za výuku, kterou jste mi poskytoval často i hluboko do noci u Vás doma, vysoko nad strašným, temným městem, ve Vašem domě, který jste vždycky nazýval „metafyzickým“.

Dopis Ratteisovi, botaniku v Partschinsu

Vážený pane, doba, kdy jste mě ve vší tajnosti systematicky vzdělával nejen v botanice, doba mé veliké náklonnosti k Vašemu umění a Vaší osobnosti, jíž jsou, jak dnes vím, nejen přírodní vědy, ale i samy Tyroly zavázány tolikerym díkem... tato doba byla mým nejkrásnějším, nejvydařenějším, nejcenějším údobím.

Pro mě teď neexistuje už nic jiného než tupá, smutná příčinnivost mých bližních; kouzlo *teorie* už nepocítuji... Zejména v noci se mi nyní vracejí, často děsivým způsobem, otázky, které

jsem Vám kladl... Už tenkrát, na Spáleném sedle, při našem prvním setkání, jste mi ozřejmil leccos z toho, co mě později zahubilo.

Aldrans: vidíš, že nic z tebe už není k použití... nemusíš už mluvit, aby to nebolelo dvojnásob...

Cestou do myslivny objevíš, že tvé zoufalství bylo jen ideou zoufalství. Vždycky ses bál, že tě odmítnou, že tě nevezmou mezi sebe, až budou hrát karty... včera tě odmítli.

Dopis Hollhofovi

Vážený pane, nemohu vyhovět Vašemu pozvání a přijet na Vaši usedlost v Kaltern. Hodinky, za něž Vám ze srdce děkuji, pocházejí z majetku Fuggerů a otci je darovala babička z matčiny strany... děkuji Vám a loučím se.

Vrána, která mě ruší svou pozorností, ta přimrzlá vrána, kterou špičkou hole bleskurychle vyházuji do vzduchu.

Waltrova četba, Waltrovy pocity, Waltrovo zoufání.

Schermburg, 11. února
Milý strýčku, před osmi týdny jsem opustil Aldrans i Tyroly; může-li vůbec člověk, chápeš...

že jsem Tě náhle, bez možnosti i té nejnepatr-
nější existence v Tyrolích, tak hluboce ranil...

... odpusť mi a odpusť mi i za Waltra... samo
soužití s dělníky mi nakonec působilo jednu je-
dinou trýzeň; *už jenom pohled na ty lidi...*

... jestliže jsem Ti byl v myslivně aspoň trochu
co platný.

... teď už se částečně vyznám i ve zpracování
dřeva.

... ve zdánlivém bezpečí se chci pokusit objas-
nit svou nepatřičnost.

Nechci přerušit studium, do budoucna ho
hodlám pěstovat jen *sám v sobě*... vždyť v našich
blázincích panují poměry, které nás všechny za-
hanbují.

MOUŠLOVÁNÍ POZŮSTALOST

Přeložil Miroslav Petříček